NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 2024

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPOT LÉGAL

MỖI SỐ: 0$02

NGÀY THỨ HAI 17 DÉCEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1913

HANOI

	Hanoi	Hanoi (ngoài)	Hanoi (Phát tận nhà)	Hanoi (Phát tận nhà)	Hanoi (Phát tận nhà)	Hanoi (Phát tận nhà)	Ngoài quốc
Một năm	6$60	6$00	6$30	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và							
Các công-sở	»	5.00	8.00	8.00	9.00	»	
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00	
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00	
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-Y-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 156

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m088 de large.
Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . . 0$15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Những điều xem xét được ở trong kỳ Hội chợ năm nay

Hội chợ đến hôm nay là hết. Thăm-thoắt trong mười mấy hôm, nào là kẻ qua người lại, kẻ bán người mua, ngoài cửa xe xếp thành hàng, trong đường người chen như hội, người các xứ trong coi Đông-pháp đến hội họp cũng đã gần đủ mặt, ai ai cũng lấy làm thỏa thích được xem thấy công-nghệ thương-nghiệp xứ mình tiến-hóa ra nhường nào.

Gặp buổi thực-nghiệp cạnh tranh, công-nghệ chấn khởi, lại sẵn chốn đại thị trường để phô-trương trần-thiết, người thưởng lãm đã đông, đường tiêu-thụ cũng dễ, ai chẳng muốn nghiên tinh dân tứ, đua khéo thi tài, để chiếm được quyền ưu thắng. Thế nhưng mà theo cái tiến-hóa công-lệ tự nhiên, và phong khí mở mang từng xứ, thì tiến-bộ vẫn có nơi mau nơi chậm, không tài gì mà nhất luật bằng nhau. Trong mấy xứ Đông-pháp này, nói về đường chế-tạo tân kỳ, ý tứ tinh xảo, như đồ gỗ, đồ thêu, đồ khảm và đồ sứ, vân vân, thì xứ Bắc-kỳ vẫn là ăn giải nhất, đó cũng bởi thiên-tài đã sẵn, thủ nghệ vẫn tinh, lại ở vào nơi đô-hội, kiến-văn rộng rãi cho nên trí xảo mở mang lại càng mau. Xứ Nam-kỳ là một nơi thổ-địa phì nhiêu, giàu có về loài ngũ-cốc, về nghề canh tác vẫn có phần lợi hơn mọi xứ, nên không khỏi có ỷ sao nhãng về nghiệp công-thương, tuy xem ra năm nay công-nghệ cũng đã nhiều thứ mở mang, mà tinh xảo vẫn còn thua xứ Bắc. Xứ Trung-kỳ ở vào nơi thổ-địa khô tích, mà khai hóa lại sau xứ Bắc và xứ Nam, cho nên nghề chế-tạo vì với Bắc-kỳ còn thua, mà đồ vật sẵn so sánh với Nam-kỳ cũng kém; chẳng qua miền Bình-định, lụa Phú-yên, kỳ Quảng-nam, quế Thanh-hóa, một vài thứ mà thôi. Xứ Cao-man thì nghề thủ-nghệ cũng đã mở mang, đồ vật sẵn cũng đã tốt đẹp, vì với mấy năm về trước, thì tiến-bộ kể cũng đã là mau. Còn như xứ Lào, ở vào một nơi thổ địa thiên-tích, lại xa cái phong-trào kích-thích ở bể ngoài, nghề chế-tạo và đồ vật sẵn, tuy vì với mấy năm về trước, cũng không phải là không có tiến-bộ, mà so sánh với các xứ khác thì vẫn còn thua kém rất xa. Đó là xét theo các thứ chế-tạo vật sẵn của các xứ Đông-pháp đã phô bày ra chốn thị-trường, mà lực-thuật cải cơ tiến-hóa về đường công-nghệ.

Nước Nam ta đất không phải là không rộng, người không phải là không đông, đồ khoáng-vật và đồ lâm-lợi bải-lợi lại rất là phong phú, nói về đường văn-hóa thì ỷ quan lễ nhạc, vẫn là một nước văn hiến mấy nghìn năm, nói về đường võ công, thì chống Bắc cự Nam, vẫn là một nước quật cường trên châu Á; dân nước Nam vẫn là một dân-tộc đủ tư-cách để mưu kế sinh tồn mà gây phúc lạc lợi; chỉ vì chánh-phủ ta xưa kia, trong từ đàn chỉ thiên trọng có hai nhất nghề sĩ, mà đến nghề nông, mà nghề công nghề thương vẫn cho là mạt-kỹ, mặc nhân dân tự vi sinh-hoạt, mà triều-đình không từng chú-ý đến bao giờ, đã không chăm đường khích-khuyến, lại không tìm cách mở mang trên triều-đình không trọng đường công nghệ, không cho là quan hệ đến quốc kế dân sinh, cho nên dưới dân gian ai làm việc bách công, cũng chỉ là cầu thả nhân tuần miễn cho đủ sự mưu sinh là được. Đến nỗi khiến cho một cái dân-tộc mình là cái dân-tộc xảo-tứ vẫn sẵn, thủ nghệ có tài mà mấy nghìn năm công nghệ vẫn không tiến bộ, không chế được một thức gì lạ, không sinh được một kiểu gì hay, đành cam vụng dại ngu hèn, mà trong chốn công-trường vẫn chịu bề liệt bại, để cho một nước to lớn láng-giềng, lợi-dụng cái sự biếng nhác vụng dại của mình, mà hằng năm thức khéo kiểu khôn, đem sang tiêu thụ ở xứ mình mà thu mối lợi-quyền kể hàng muôn hàng triệu. Than ôi! lợi thì về đã rồi, mà của ngoại tiết lại nhiều, dân nghèo đi cũng phần nhiều tại đó, nước yếu đi cũng phần nhiều tại đó, huống chi gặp buổi năm châu giao thông, đua khôn thi khéo như lửa nay, mà một dân-tộc thực-nghiệp kém hèn như thế, thì mưu kế sinh tồn cũng còn khó, còn muốn đua tranh bay nhảy, chen vai vào trong cõi đại công trường trong thế-giới được sao!

Từ khi nước Pháp sang lập chánh-phủ Bảo-hộ ở nước Nam đến nay, hết lòng kinh lý, thì sức mở mang, đường buôn bán cách giao thông dễu sửa sang cho tiện lợi, muốn làm cho nước Nam thành ra một nước phong phú ở phương đông. Biết người Nam sẵn có xảo-tứ có tinh-thần, về đường mỹ xảo thiên tài không phải không có, muốn đìu dắt cho người mình cũng chiếm được một cái địa-vị trong cuộc công chiến đời nay, trong khoảng vài ba mươi năm nay, về đường công đường thương, lại càng chú ý, mà tìm phương bổ thiên cứu tệ cho dân, mở trường Bách công để dạy nghề công tác, đặt trường Thương-mại để dạy nghề buôn bán, hết lòng dào luyện cho người mình về đường thực nghiệp: lại còn nghĩ rằng không cạnh tranh thì không tiến hóa, công nghệ không mở mang, thì thương-nghiệp không phát đạt, mới định ra hàng năm mở một phiên hội chợ, vừa làm một nơi tụ hội các thứ chế tạo vật sản, so sánh xứ nọ với xứ kia để kích thích cái lòng tranh cạnh, vừa làm một nơi đại thị trường, ai chế được đồ hay kiểu lạ, phô-trương ra trước mắt người ta, mà hóa hạng lại dễ bề tiêu thụ. Đó là cái ý tứ rất sâu xa, chách-sách rất khôn khéo của Chánh-phủ, gieo rắc cho xứ ta cái mầm tốt thực-nghiệp, cố vun giồng cho có kết quả hay. Thử hỏi trường công nghệ kỹ xảo của nước Nam ta mười năm về trước, vụng về có học biết là chừng nào, mà năm nay bày ra đó, nào là đồ chế tạo mới, mà kiểu mẫu cũng đã gần được hoàn toàn, nào là đồ khí dụng cũ, sửa đổi cũng có bề tinh tiến; phiên hội chợ năm trước, hàng hóa mới xuất hiện đã làm mà còn xảo cũng có phần hơn, chắc là phiên hội chợ sang năm, lại còn được nhiều đồ chế tạo tinh, nhiều thứ sản vật tốt hơn nữa, đường công-nghệ đã mở mang, thì đường thương mại tất là phát đạt, tiện ngoại tiết đã giảm bớt, mà tiền thu vào lại thêm ra, người Nam thành được là một dân-tộc khôn khéo ở phương đông, mà nước Nam cũng thành ra một nước giàu thịnh ở châu Á, đó chẳng là một cái hi-vọng rất tốt của quốc-dân ta ư?

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 16 Décembre 1923

Pháp Bỉ đối với nước Đức

Quan Poincaré đã tiếp viên đại-lý nước Đức. Ngài nói ngài sẵn lòng nghe lời chánh phủ nước Đức phân-trần mọi lẽ, nhưng ngài muốn rằng chánh-phủ nước Đức biên các khoản ra giấy, để cho sau này khỏi sinh ra sự lầm lẫn.

Các báo lại nói rằng: M. Jaspiar đã ghi nhận những lời của viên đại-lý nước Đức phân-trần mọi lẽ; song ngài có nói nước Bỉ sẽ thương nghị với chánh phủ Paris trước khi trả lời lại nước Đức.

Có tin rằng viên đại-lý nước Đức đến yết quan Poincaré không có xin Đồng-minh rút quân ở hạt sông Rhur về. Chánh-phủ nước Đức ưng thuận các giao-ước của các nhà thực-nghiệp và các sở hỏa-xa nước Đức đã ký với các quan trú-binh và muốn lập với hai nước Pháp Bỉ một bản giao ước về việc sông Rhur. Chánh-phủ trung-ương nước Đức lại muốn điều-đình với hai nước về cái thể-lệ quân-hưu, và về cái vấn đề bồi-khoản. Quan Poincaré sẽ soạn một bức thư trả lời chúng của hai nước Pháp Bỉ, quan Poincaré cũng sẵn lòng ưng xét các điều của nước Đức báo, mẫn là không trái với cái chánh-sách thi hành tờ hòa-nghị thì được.

Việc trong hạt trú-binh

Các quan trú-binh bãi các nghị-định về việc chế hạn việc đi lại trên đường cái, và việc chở than trong hạt nội. Còn như 6-tỏ đi lại không phải chế-hạn nữa, nhưng chỉ phải đóng một thứ thuế mà thôi.

Các nhà kỹ-nghệ chế các đồ dệt cam đoan bán cho Đồng-minh các sản-vật nói trong hòa-nghị để tính vào số bồi-khoản.

Bọn thất-nghiệp chiếm đoạt lấy mấy cái xưởng ở Coblence.

Thợ mỏ làm việc ở dưới mỏ ở hạt Silésie thuộc về nước Đức, đã ưng làm việc thêm một giờ, mà được tiền phụ cấp thêm.

Việc hãu-quốc Saxe

Quan Nội-vụ bộ thượng thư nước Saxe bị kháng-cáo về việc thâm thính các việc hành vi của các đảo quân bị-ban ở Saxe, nhưng tòa Nội-các không chịu kén người khác thay quan thượng thư ấy, nên đảng Dân-chủ có xin nghị-viện bỏ phiếu tỏ lòng không tin cậy tòa Nội-các, vậy tòa Nội-các đã từ chức.

Nước Đức với nước Anh

Người Đức với người Anh lại điều-đình với nhau về việc nước Anh cho nước Đức vay một nghìn triệu marks kim-tệ.

Việc nước Ba-lan

Tòa nội-các đã từ chức. Quan Giám-quốc đã hội-nghị với các đại-biểu của các chánh đảng lớn về việc lập tòa nội-các. Các báo nói: các chánh-đảng có ý muốn lưu M. Amowski lại bộ ngoại-giao.

Quan chánh kiểm-duyệt Pháp Chappuis là người tổ-chức việc kiểm-duyệt tại bộ Chiến-tranh nước Ba-lan, sắp lên đường trở về Pháp, vì công việc của ông đã hoàn-thành.

Nước Ý với nước Nga

Chánh-phủ Xô-viết đã nhường cho các nhà kỹ-nghệ nước Ý một khu mỏ dầu hỏa rộng 2.000 hectares ở Géorgie.

Việc nước Anh

Có tin rằng M. Lloyd George và Lord Asquith có ý bất hòa với nhau. Ngày hôm thứ ba, đảng Lord Asquith đã triệu tập chánh-đảng Tự-do đến hội-nghị.

Việc nước Argentine

Trong khi làm lễ khánh-thành viện Quang-chất-học ở Buénos-Aires, M. Iribarne có đọc diễn-văn tán-dương công đức ông bà Curie, và cái tài-học của nước Pháp.

Các nhà văn-sĩ đối với ông Paul Bourget

Sự nghiệp văn-chương của ông Paul Bourget đến nay vừa được năm chục năm, nên các nhà văn-sĩ, các chủ hãng bỏi, cùng những nhà cảm-phục cái văn-chương của ông cùng nhau họp lại cái nhà ông Balzac ở ngay xưa, để tặng ông một bức hội-tình bằng vàng kỷ-niệm cái năm thứ năm mươi về sự-nghiệp văn-chương của ông. Các báo cùng biểu đồng-tình với các nhà văn-học mà tán-dương cái sự-nghiệp của ông Paul Bourget.

CÁI ĐƯỜNG XUYÊN-SƠN DÀI NHẤT THẾ-GIỚI

Cái đường xuyên sơn dài nhất thế-giới là cái đường simplon dài 19.730 mètres. Rồi đến các đường xuyên-sơn Saint Gothard 14.920 mètres; đường Fréjus 12.293 m; đường Arberg (nước Áo) 1 270 m; đường Ronco (nước Ý) 8 260 m. Về các đường xuyên-sơn ở nước Pháp, ta nên kể thêm đường Nerthe 4.638 m; đường Blaizy 4.100 m; đường Credo 3.965 m; đường Rilly 3 450 m; đường Meudon 3.360 m; vân vân.

Còn như đường hỏa-xa mà nhiều đường xuyên-sơn nhất, thì có lẽ không đường hỏa-xa nào nhiều bằng đường Hanoi — Vân-nam.

Đào một cái đường xuyên-sơn lớn lắm, như đào con đường xuyên-sơn Simplon tốn mất 80 triệu quan.

ĐỘNG-VẬT CÓ BAO NHIÊU THỨ?

Một tờ báo nước Ý có nói các loài động-vật trên thế-giới có 400.000 thứ, còn các loài thực-vật chỉ có 150-00 thứ mà thôi. Riêng về loài côn-trùng có 280 000 thứ, loài chim có 13-000 thứ, loài cá có 12.000 thứ, loài rắn có 3.800 thứ v. v.

LỪA VÀ DÊ Ở SYRIE

Gần đây bà Marliave người Pháp sau khi đi du-lịch ở Đông-phương về, có thuật lại những điều bà đã quan-sát được. Bà nói: Trong xứ Hedjaz trên bờ bể Hồng-hải, có một giống lừa, da trắng thật như tuyết, trông đẹp là lùng, một nhà sưu-kỳ khó tính đến đâu nữa, trông thấy cũng phải lấy làm ưng ý. Giống lừa trắng này lại khỏe mạnh mà chạy nhanh một cách lạ thường. Nhiều người thổ-trước ở đấy đã tự phụ rằng lừa của họ có thể chạy nhanh hơn ngựa. Dân Sleib ở đấy cũng là dân du-mục, bề ngoài thì trông như là người Bédouins, nhưng xét đến phong tục thì khác hẳn, không có giống nhau một tí nào. Người Sleib đen ông đen bà đều đẹp lắm, mà người họ chỉ lấy người họ mà thôi, chứ không hề kết-duyên với người khác giống bao giờ. Người Sleib họ có cái giống lừa trắng này, xem ý họ cũng lấy làm vinh hạnh lắm, nên họ không chịu bán cho ai, và chăng những con vật tốt đẹp này giá cũng cao lắm.

Lại còn có một giống lừa nữa cũng đẹp, nhưng không được những cái tinh hay nết tốt như lừa trắng ở Hedjaz mà thôi. Giống lừa này là giống lừa nhỏ, sắc đen. Lừa Hedjaz trắng thế nào thì lừa này đen cũng thế. Đen lạ đen lùng, đen nhẫy đen nhựa, đen suốt từ đầu đến chân, mà con nào cũng thuần thị một sắc đen như nhau cả.

Còn như dê thì ở Syrie cũng có nhiều giống lắm. Giống dê đẹp nhất là giống dê samar ở Mésopotamie, nhưng hiện nay thì ở Syrie không còn có mấy, trừ ra chỉ còn một vài nhà-tu ở Liban là còn giữ được giống mà thôi. Nhưng họ không chịu bán giống ra ngoài.

Kể đến giống dê chamy hay là damasquine cũng to lớn như dê samar, nhưng không được đẹp bằng. Còn như giống dê baladi hay là dê rừng, thì không có giá trị gì cả, vì lại xấu xí bé nhỏ, không thấm vào đâu với những giống dê kia.

Một con dê chamy một ngày lấy được 5, 6 lít sữa; một con dê samar một ngày được 4, 5 lít. Bơ thì rất ngon rất qui, không có mùi gây.

Chuyện kỳ khôi

Thầy phong-thủy nếm đất

Thuộc hạt nọ, mới xuất hiện một thầy phong-thủy (địa-lý) có phép nếm đất, nếu ai muốn biết hài-cốt ở ngôi mộ nào tốt hay là xấu, kết hay là nát, thì lấy ít đất ở ngôi mộ ấy đem cho thầy nếm, có thể nào thầy bảo ngay. Đã nhiều nhà đem đất đến hỏi thầy, thì đều thầy ứng nghiệm cả, nên tiếng tăm thầy đồn khắp mọi nơi.

Mới đây thầy vào làng X ở nhà một ông Lý cựu, nghe nói thầy có phép nếm đất, thì nhiều người hoan-nghênh lắm, trong làng đó có một anh Khóa cho là dị-đoan không tin, liền tìm cách thử.

Một lần trước, anh Khóa lấy ít đất ở đâu cầu đem đến, thì thầy nếm rồi nói:

Quả đây không phải là đất mộ, đây là đất chỗ nhiều người đi lại.

Lần sau anh ta lại đem một miếng đất nữa đến, thì thầy phong-thủy nếm rồi, mỉm môi trừng mắt, đập giường vỗ phản, nhiếc mắng anh ta đến điều.

Ông chủ hỏi:

— Làm sao thế? Hay cậu Khóa đem đất mả hắt đến để bôn thầy đấy chăng?

— Thầy nói: Nào có phải đất mả hắt!

— ?? Phạm nam-Kiều.

HAI PHE CÓ THỂ LỰC LỚN Ở BÊN TÀU BÂY GIỜ

Phe Trực-lệ với phe Phụng-thiên

Từ lúc Bắc-kinh sảy ra việc chính-biến, Lê-nguyên-Hồng phải bỏ ngôi đi trốn; phe Trực-lệ là tội-khôi cái việc chính-biến ấy, sợ các phe phản đối nổi lên chống cự cùng mình; trong các phe phản đối thì có phe Chiết-giang (Đoàn-kỳ-Thụy, Lư-vĩnh-Tường) và phe Phụng-thiên là kinh-địch hơn cả; phe Trực-lệ đối với phe Chiết-giang, vì địa-thế bức cận, phải dùng thủ-đoạn cường ngạnh mới xong nên dự-bị dùng binh lực tỉnh Giang-tô, tỉnh An-huy và tỉnh Giang-tây để đối phó với phe Chiết-giang, khiến cho phải kiêng sợ mà không dám động; còn phe Phụng-thiên thì địa-thế xa cách, ngoài sự vận-động hòa-bình không có cách gì khác, nên đã sai Bão-qui-Khanh, Lý-tố-Xuân cùng Vương-chiêm-Nguyên mấy người lục-tục sang Phụng-thiên hết sức liên-lạc cùng Trương-tác-Lâm, xin dâng cho Trương cái ngôi phó-tổng-thống. Tạo-Nhuệ lại có tuồi thư bí-mật hứa để cho phe Phụng-thiên nhiều cái lợi-ích rất to; cái chính-sách thân Phụng bài Chiết là cái chính-sách độc nhất vô nhị của phe Trực-lệ hiện đương lúc này. Song, về phương-diện Phụng-thiên thủy-chung vẫn giữ một cái thái độ hờ hững lơ-mơ, một mặt thì cứ giảng-võ chỉnh-quân, các yếu-nhân trong quân-giới khai hội-nghị luôn, bí-mật thương-sác cái phương-châm đối phó phe Trực-lệ, kết-quả cuộc hội-nghị ấy phát biểu ra có một việc làm cho ai nấy đều phải kinh tâm chú mục là việc định dẫn tháng chín đại-cử diễn quân, sau lại lần lần đổi kỳ mà qui-mô cũng càng lần lần khoáng-trương cực lớn.

Khoảng trung-tuần tháng chín, Trương phái đại-biểu chính-thức đối phe Trực-lệ thanh minh nói nếu thật bụng cầu hòa thì phải nhất-luật triệt-binh cả với phía lấy năm rồi sẽ mở hòa-bình hội-nghị, chứ quyết không thừa-nhận sự đàn độc giảng-hòa, thế đã không khác gì đối với phe Trực lệ để xuất cái lời cảnh-cáo; mặt mặt thì càng thêm cổ-vũ về sự diễn quân, cái khu-vực diễn quân của Lâm bị đạo: đạo thứ nhất đóng quân tự Tân-đàu đến Cẩm-châu, Tuy-trung, hội diễn ở khoảng Liêu-dương Hà-thành; đạo thứ nhì đóng quân tự Liêu-nguyên đến Thao-nam, hội diễn ở khoảng Pháp-khố, Khoáng-binh; đạo thứ ba đóng quân tự Đoàn-kiều, Liêu-dương đến Du-quan, hội diễn ở Liêu-hà Tuy-trung; những nhân-viên dự cuộc diễn quân thì chính Trương-tác-Lâm và Tôn-liệt-Thần đứng làm tổng tự-lệnh, Lý-cảnh-Lâm và Trương-tác-Tương làm bài quản chỉ-huy mặt đông và mặt tây đạo thứ nhất, Trương-học-Lương Hàm-triều-Tể làm quan chỉ-huy mặt đông và mặt tây đạo thứ nhì; Triệu-châu-Ân và Quách-tùng-Linh làm quan chỉ-huy mặt đông và mặt tây đạo thứ ba; các cái tinh-hình như thế, bao nhiêu những quân-đội tinh-nhuệ và trường soái nắng binh trong đông tam tỉnh tụ cả ở biên-cảnh Trực-lệ Phụng-thiên. Phe Trực-lệ thấy quân Phụng-thiên đã bố thành trận-thế, chừng phải trù bị cái mưu phòng ngữ, bao nhiêu những quân-đội nguyên đóng ở Xích-phong Du-quan trước cũng đều kéo tới một trước ách-thủ các nơi yếu-địa, bao nhiêu những quân lương xe cộ đều trưng tập rối-rít, các quân-đội của Phùng-ngọc-Tường, Ngôn-vân-Xuân và Hồ-cảnh-Dực đều dự bị khai hạt ra ngoài biên-cảnh; tương dàu cái chiến-họa bộc-lật ngay, không sao tránh khỏi được.

Tuy vậy, cái thế lực của hai phe ấy vẫn là tương đương nhau, mà phe Trực lệ không có ý gì muốn tới

đông-phương, phê Phụng-thiên cũng định cái kế nhất ngu cổ thủ, sự lợi hại không có gì là xung đột nhau lắm, nên chiến-hoà không dến nỗi bộc-liệt ngay. Trương giả ý liên-lạc với phía tây nam, cốt để làm cho phe Trực lệ lùng tùng về bên kia thì mình lại càng được vững-vàng yên ổn, đã cùng với phía tây nam liên-lạc nên không tiện cùng phe Trực-lệ giảng hòa, nhưng cũng chẳng thật có ý phản đối gì về việc tranh tông-thống của Tào-Côn, nên cũng không vì thế mà gây chuyện bình-qua với; coi đến khoảng thượng-tuần tháng mười một, cái kế-hoạch diễn bình của Trương đột-nhiên cái biến hẳn, thu nhỏ cái phạm-vi lại cho tránh khỏi xung-đột với dịch quân, thì biết hai phe cũng còn chưa đến ngày quyết-liệt vậy.

MỘT BỨC VÔ-TUYẾN-ĐIỆN GỬI ĐI RẤT XA bằng một luồng điện rất ngắn

Một người Pháp làm nghề vô-tuyến-điện là M. Deloy, dùng luồng điện dài một trăm thước ma gửi được một bức điện tín từ Nice đến Connecticut (Hoa-kỳ). Xưa nay dùng luồng điện ngắn chưa ai bao tin được đi xa như thế.

GỞI MỘT BỨC ẢNH ĐI XA 400 kilomètres bằng vô-tuyến-điện

Sở vô-tuyến-điện nước Hoa-kỳ mới lập được một cái kỷ-công trong việc gửi ảnh đi xa bằng vô-tuyến-điện. Thực thế mới đây người Hoa-kỳ đã gởi một bức ảnh của đại-tướng James Harbord đi từ New York qua Varsovie trở về New York, tính ra đường đi có 14.00 kilomètres, mà khi tới nơi anh rất rõ ràng, không nhòe lẫn chút nào. Song ta cũng nên nhắc lại rằng việc gởi hình-ảnh bằng vô tuyến-điện này là của một nhà bác-học nước Pháp phát-minh ra ít lâu nay.

Cuộc thi thơ

Của Nữ-tri-Quyền nữ-sĩ

Thơ

MCCCXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu tòa nay đứng ở trong
Tường dãi gió Âu màu vẫn trắng,
Cung dầu mưa Á vẻ thường trong.
Triều-bồi từng trải Lê cùng Lý,
Lương đống làm cho Nhị với Nùng.
Nhà thánh cửa hiền còn ở đó,
Kẻ qua người lại biết hay không.

Trần-lương-Năng
Làng Tây-mỗ, Hà-đông

MCCCXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Tổ-vương thờ tự Lý công
Bia đá của ghi danh thánh triết,
Nhà nho nổi tiếng giống tiên rồng
Cung tường đứng vững nơi Nùng Nhị
Lễ giáo tôn sùng cõi Á-đông.
Đạo học làm gương truyền hậu thế,
Ngày nay quốc-túy nhiễm Âu-phong

Nguyễn-văn Bổng
59, Rue de Hà-trung, Hanoi

MCCCXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không miếu xây từ Lý Thánh-tông.
Đông-lỗ di-truyền kinh sách lại,
Bắc-thành chiêm ngưỡng khói hương [chung.
Xuân thu từng trải bao mưa gió,
Cơ sở còn in với núi sông.
Đương buổi phong-trào nay hội mới,
Đạo này nên có chớ nên không.

MCCCXIV

**Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cũ nhưng nay vẫn bái sáng.
Đạo-đức lo-thờ màu tổ-tượng,
Văn-chương vẫng-vẳng tiếng hồng [chung.**

Thư trói Nam Bắc tuy đôi nước,
Đạo thánh quân dân đốc một lòng
Từ Lý đến nay bao thế-kỷ,
Cung-tường còn vững nếp nho-phong

Bùi-quang-Hoàng
Độc-trung, Kiến-xương, Thái-bình

MCCCXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Dựng được thi-thư với hóa-công.
Bể Không thấm khơi dòng nước Nhị
Rừng nho nghị-ngút đỉnh non Nùng.
Cung-tường từ thuở đời Lê Lý,
Đường-bệ xưa truyền dấu đỉnh chung
Xã-tắc trải bao lần đắp đổi,
Cột đồng bia đá ngẫn rêu phong.

MCCCXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Bể thánh rừng nho phía Nhị Nùng.
Cửa Không đua chen miền Bắc-hải,
Đuốc văn soi rạng chốn Nam phong.
Dụng nền khoa-giáp trong trời Việt,
Dẫn mạch thư-hương cõi Á đông
Thi-lễ mở mang vòng tạo-hóa,
Tang thương dầu trải đạo không cùng

Nguyễn-công-Tài
Làng Tân-cương, Phú-thọ

MCCCXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đương hệ xây nền tự Thánh-tông.
Năm mấy nghìu dư hương khói thánh
Triệu hai mươi lẻ tớ trò ông.
Nguồn Thù ứ chảy tràn sông Nhị,
Đỉnh Thái sơn cao ngất núi Nùng.
Lửa dầu bùng Tần hương rực Hán,
Mất còn thanh đạo đỉnh đinh không.

MCCCXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Biết mấy nhiêu đời một tấc lòng.
Đạo thống Bắc Nam chung nhật [nguyệt,
Đường dàn kim cổ với non sông.
Gió mưa mấy trận khôn lay lắc,
Hương khói nghìn thu chẳng lạnh [lùng.
Trải Lý Trần Lê qua tới Nguyễn,
Một tôn danh giáo giữa k nh đông.

Cử-nhân, Thái-ư-Tố
Làng Yên-thành, Nghệ-an

MCCCXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Chỉ thánh đường dân nhật-nguyệt [trông.
Thảo-mộc cung tường tòa phù-mỹ,
Cao-kiến tiền hậu cảnh ung dung
Tân-văn diễm suyết sơn hà cực,
Mỹ-ngọc duy tri quốc-túy công
Đại nghĩa tây thời nhưng sử g phải,
Đức tu học giảng mới yên lòng.

MCCCXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Vĩ-đại danh nho thánh Á-đông.
Cơ-sở hoàn-toàn còn ảnh-hưởng,
Môn tường tráng lệ vẫn khai thông.
Khuê-văn hùng dũng nhà hiền-triết,
Cảnh tượng trang nghiêm nét hòa-
Đại thụ thâm căn thì cố đế, [công
Phong trao kích-liệt vững như đồng.

Bùi-văn-Tròn
Giáo-học Qui-nhơn

Cuộc Đấu-xảo Canh-nông

Cuộc đấu-xảo Canh-nông đã xong rồi. Hội đồng xét các giống vật và các đồ thợ phẩm đã định thưởng như sau này :

Giống-ngựa

Những ngựa cái chưa đến 12 tuổi đương nuôi con hay là có chửa mà do một con ngựa giống của Nhà-nước phủ, những con chưa đến 6 tuổi thì phải được một con rồi, và những con quá 6 tuổi phải được 2 con rồi.

Những giống được 3/4 hoặc 3/4 máu giống Đông-pháp :

Giải nhất	8 $	S. A. F. C. Ninh-bình
Giải nhì	40	MM Hoàng-minh-Sanh
Giải ba	30	Marius Borel
Giải tư	20	S. A. F. C. Bắc-giang

Những giống chưa được 3/4 máu giống Đông-pháp :

Giải nhất	100 $	M. Guerrière S. A. F. C. Bắc-giang
Giải nhì	60	Casablanca
Giải ba	40	S. A. F. C. Bắc-giang
Giải tư	30	M. Borel

Ngựa chưa thiến bắt cứ là giống nào mà có thể làm ngựa giống được, từ 3 đến 6 tuổi,

Những giống được 3/4 hay là hơn 3/4 máu giống Đông-pháp :

Giải nhất	100 $	M. Hợi.
Giải nhì	50	M. Chương minh
Giải ba	25	M. Hợi

Những giống được 3/4 máu Đông-pháp :

Giải nhất	100 $	M. Borel
Giải nhì	60	S. A. F. C. Bắc-giang

Ngựa đực chưa thiến và ngựa cái bất cứ giống nào từ 3 đến 6 tuổi :

Ngựa cái

Giải nhất	60 $	S. A. F. C. Bắc-giang
Giải nhì	50	S. A. F. C. Ninh-bình
Giải ba	40	MM. Robert
Giải tư	30	Casablanca
Giải năm	25	Lê-văn-Nung
Giải sáu	20	Hoàng-văn-Thông
Giải bảy	15	Lê-đình-Trân
Giải tám	10	Lautard Sơn-tây

Ngựa chưa thiến :

Giải nhất	8 $	Métropole
Giải nhì	40	Chương-minh
Giải ba	30	Tri-huyện Lục-nam
Giải tư	20	S. A. F. C. Bắc-giang
Giải năm	15	Than

Những con ngựa bởi một con ngựa giống của nhà nước sinh ra :

Ngựa cái từ 1 đến 2 tuổi.

Những giống được 3/4 hay là hơn 3/4 máu Đông-pháp :

Giải nhất	4 $	S. A. F. C. Bắc-giang
Giải nhì	2)	Ng-v-Tiêm Cao-bằng

Những giống ngựa chưa được 3/4 máu Đông pháp :

Giải nhất	5) $	S. A. F. C. Bắc-giang
Giải nhì	4)	Casablanca
Giải ba	3	S. A. F. C. Bắc-giang

Ngựa cái từ 2 đến 3 tuổi :

Những giống được 3/4 hay là hơn 3/4 máu Đông-pháp :

Giải nhất	6 $	Casablanca
Giải nhì	4)	Lục-nam
Giải ba	3	Lục-nam

Ngựa đực từ 1 đến 2 tuổi :

Những giống được 3/4 hay là hơn 3/4 máu Đông-pháp :

Giải nhất	4 $	Fénche Lục nam
Giải nhì	3)	Hoàng - minh - Sau (Làng-mẹ!)
Giải ba	2)	Borel

Những giống chưa được 3/4 máu Đông pháp :

Giải nhất	5 $	Fripon Ninh-bình
Giải nhì	4)	Fils Victoire Lục-nam
Giải ba	3	Lục-nam

Ngựa đực từ 2 đến 3 tuổi :

Những giống được 3/4 hay là hơn 3/4 máu Đông-pháp :

Giải nhất	5 $	Delair
Giải nhì	4)	Casablanca
Giải ba	3)	Trịnh-thị-Mỹ

(Còn nữa)

MỘT LOÀI CÁ HÌNH THỂ TỰA NHƯ CÂY RONG

Mới đây M. Pellegrin người Pháp có tìm ra được một loài cá bể, hình thể tựa như cây rong nước vậy, đặt tên là Tœnioconger dégueili. Giống cá này cũng thuộc về loài lươn-chạch. Mình nó có những cái vây rất dài mà rất mềm mại, trông tựa hồ như những cái dây thừng vậy. Giống cá này là giống cá ở hang. Nó đào hang ở mãi dưới đáy bể nó ở. Khi nó nằm trong hang, thì nó thả những cái vây nó ra ngoài của hang, những cái vây của nó tức là cái lưới của nó dùng để bắt mồi vậy. Những con cá khác trông thấy, ngỡ là một đám cây rong, sán đến gần, tức thì bị nó quắp lấy mà ăn thịt. Khi có người muốn bắt nó thì nó thụt ngay vào trong hang, cho nên xưa nay ít ai trông thấy nó mà cũng ít ai bắt được nó.

NGƯỜI NGA CŨNG BIẾT KÉO XE

Có tin rằng người Nga ở trú cư ở Tương-hải có nhiều người khổ sở lắm, thậm chí có người đói khát quá đến nỗi phải đi làm nghề cu-ly kéo xe trong hạt Chapei để kiếm ăn.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ	21 độ
2 giờ	22 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 16 Décembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 0 $. 80 và 0 $. 85 kể từ ngày 17 này.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 16 décembre 1923* : — 3 %. 54.35. — 3 % Thứ hoàn vốn dần 70. — 3 ½ % Thứ hoàn vốn dần 82.50. — 4 %. 1917 56.20 — 4 %. 1918 56.50 — 5 %. 1915-1916 68.25. — 5 %. 1920 84.05 — 6 %. 1920 88.60.

Tin tàu. — Tàu *Yalou* khởi-hành ở Londre ngày 13 décembre đi Saigon và vịnh Trực-lệ.

Tàu *Amiral Ponty* khởi-hành ở Marseille ngày 14 décembre đi Haiphong.

Tàu Cordillère khởi-hành ở Marseille ngày 14 décembre.

Tàu *Hoa-dic* tới Haiphong ngày 17 décembre, hồi 17 giờ.

Quan Toàn-quyền đi ngoạn cảnh vịnh Hạ-long. — Nhân dịp lễ Noël (Thiên-chúa giáng sinh) thị quan Toàn-quyền có ý đi ngoạn cảnh vịnh Hạ-long. Đến 26 décembre ngài mới trở về.

Quan Đại-sứ Hoa-kỳ tại Hanoi. — M. Schurman là Đại-sứ Hoa-kỳ tại Bắc-kinh ngày mai hồi 6 giờ sáng sẽ tới nơi.

Buổi chiều Đại-sứ đi chơi Hà-đông và tối dự tiệc tại dinh quan Toàn-quyền, rồi đi xem hát Tây.

Cuộc mở sổ trẻ-con Tây lai vô thừa nhận. — Chiều hôm qua, hồi 3 giờ, Hội-đồng mở sổ đã họp tại tòa Đốc-lý để rút số, có quan Đốc-lý Mourroux chủ-tọa. Công chúng đến xem đông lắm.

Như lời bản báo đã nói trước, cách mở sổ này có 5 cái túi đựng những hòn quần để chữ số, năm đứa trẻ con mỗi đứa lôi một hòn ra.

Những số được giải là :

Số **30.614** được 2000 đồng
Số **39.806** và số **44.111** mỗi số được 1.000 đồng.
Số 23.705, số 00.232 và số 05.457 mỗi số được 500 đồng.

Năm số sau này mỗi số được 1 0$

30 415	20.491	13.636	44.471
09 398			

Hai mươi số mỗi số được 50 đồng là :

26 351.	47.235	45.623	02.068
33 821	35.698	15.069	35.467
04.367	21.598	31.581	39.897
33.698	14 674	47 529	38.629
11.439	40.523	46.478	43.482

Bốn mươi số sau này mỗi số được 25 đồng là :

02.062	46.700	01.266	21.596
10.712	11.099	35.205	35.842
49.170	02.570	11.193	34.798
14.092	10.807	34.288	05.862
31.612	22 670	1 .575	31.338
12.223	18 785	41.929	31.044
45.809	23 385	25.945	38.582
46.388	22.517	02.197	41.451
5.148	30.233	36.128	4.659
47 536	00.217	46.619	49.396

Cuộc diễn-thuyết về ngòi bút sắt với ngọn bút lông. — Tối thứ bảy, quan cai-trị Crayssac tỉnh Nam-định, biệt hiệu là Mặt-giăng đã diễn-thuyết tại hội Khai-trí về văn-chương Đông-phương và Tây-phương khác nhau thế nào, để mục là « Ngòi bút sắt với ngọn bút lông ».

Các hội-viên Tây Nam đến dự thính đông lắm. Trong các hàng quí-quan đến hội hữu đó thì có quan cai-trị Dupuich đại-biểu quan Toàn-quyền, quan Chánh binh lương Willotte và quí phu-nhân, quan phó Học-chính tổng-thư Blanguernon và quí phu-nhân, quan số-vấn Guiselin, các quan cai-trị Marty, Veyrac, ông Dorgelès là nhà làm tiểu-thuyết trứ-danh ở Pháp vừa mới sang chơi, ông Jean Marquet cũng là một nhà tiểu-thuyết trứ-danh ở bên nầy mà ai cũng biết tiếng, quan đốc-học Pujaraiscle trường Sư-phạm, Mlle Dandolo, Saumont, Cucherousset, Monet, Janvier, văn văn và các quí phu-nhân đông lắm.

Chủ-ý bài diễn-văn của Mặt-giăng tiên-sinh có ba điều là : 1° Phải bỏ những cái dị-đoan của văn-chương Pháp với văn-chương Á-đông ; 2° So sánh chế-độ Đông-phương với Tây-phương để tìm các nguyên-nhân của những sự khác nhau đó ; 3° Xét xem văn-chương ta có thể tiêu-hóa mà gần được văn-chương Âu-tây không.

Về điều thứ nhất thì ông có kể cái lối văn chương hai nước khác nhau thế nào, đại khái như các tiểu-thuyết Tây thì người Nam cho là tả cảnh, tả người kỹ quá không sót tí gì mà thơ văn nhiều khi không có ý khuyến giới gì cả. Mà văn-chương Việt-Nam thì tuyệt nhiên không thế, có tả người tả cảnh là nói qua mà thôi, tựa hồ như những cách tả mạc lấy là phiền phức không cần. Về điều để ông có đọc cho cử tọa nghe mấy khúc văn tây tả cảnh người, cảnh vật rất phiền phức như của Zola, Dumas, Balzac P erre Loti, vân vân ; về văn ta thì ông đọc cho nghe mấy khúc chuyện Kiều, xem ngay có Kiều là người chủ động trong chuyện mà tác giả chỉ tả có mấy câu mà thôi.

Cái nguyên-nhân của hai lối văn khác nhau là các xã-hội Tây-phương ngày nay lấy cá-nhân làm trọng, nghĩa là cho con người là đứng một mình làm cái trụ cốt. Còn như gốc xã-hội nước Nam là cái tộc-trưởng chế-độ, thật là trái hẳn với cái cá-nhân chủ nghĩa của Tây-phương, người ta hình như chỉ là một cái mấy may ở trong một toàn khối mà thôi. Sự khác nhau ấy rất là phải, người Âu-tây không xét kỹ thì cho văn Nam là kỳ dị, mà người Đông-phương xét văn Tây cũng cho là ngô nghê số sàng. Cứ như ý diễn giả thì văn chương Việt-nam có thể tiến hóa được. Sau hết ông tổng luận rằng văn chương hai nước có thể sánh như hai con sông, nước không lẫn sang nhau mà vẫn chảy song hàng là cùng chung vào một cái biển tốt đẹp đầy những hoa thơm mát mẻ, hay là hai cái cây to lớn mà rễ không lẫn được là vì nó mọc ở hai đất khác nhau, nhưng cành lá có thể giao kết với nhau mà chao đôi các mái thơm ngào ngạt lẫn cho nhau vậy.

Mãi đến gần 12 giờ mới xong, là vì một bài diễn-thuyết mà thôi hai, là một bài Pháp-văn của ông Crayssac và một bài Việt-văn của ông Quỳnh dịch ở bài trên ra. Nguyên-văn bài diễn đã hay mà bài dịch lại tài-tình lắm, khiến cho cử tọa phải ngợi khen và vỗ tay hồi lâu.

Tại Hội-chợ đêm hôm qua. — Tại trường Hội-chợ đêm hôm qua, có mở hội rất vui để lấy tiền giúp cho các nhà bị lụt ở Bắc kỳ, mở từ 9 giờ cho mãi đến quá 3 giờ sáng mới tan. Tuy trời hơi lạnh mà người Tây Nam cũng đi xem đông lắm.

Sổ dự-toán của thành-phố. — Sổ dự-toán của thành-phố Hanoi trong năm 1924 đã tính là 1.087.660 đồng. Đến phiên Hội-đồng bảo-hộ ngày 2 này thì sẽ đệ trình quan Thống-sứ duyệt y.

Tòa án Đại-hình. — Về việc giấy bạc giả đã đăng trong số thứ bảy trước thì tòa xét xong kết án phạt tên Ngô-văn-Lụng 8 năm tội đồ 10 năm biệt xứ và 1 0 quan và tên Giang-văn-Khuê 5 năm tội đồ 10 năm biệt xứ và 100 quan.

Ai muốn ứng tuyển vào ngạch binh? — Việc này đã đăng trong số bao thứ bảy mới rồi, nhưng có sắp lầm hai chữ *năm nay* ra *năm năm* thành ra sai nghĩa. Vậy nay đăng nguyên cả lại như sau nay :

Kể từ ngày 2 janvier 1924 trở đi, sở mộ lính Hanoi lại bắt đầu tuyển binh lính trong những người tình-nguyện ứng mộ. Ai muốn xin thì có thể lại hỏi từ bây giờ tại sở mộ lính ở đường Maréchal Joffre (phố cửa Đông).

Ngoài số lính kèn nhà binh cần đến năm nay, lại mộ 10 người thư-ký biết đánh máy cho đội lính nhà thương nữa.

Việt-Nam Thanh-niên-hội. — Chủ nhật vừa rồi, hồi 9 giờ, vì ông Baud là Chef Section ở nhà máy điện đã có lòng tốt mời hội, nên hội-viên V. N. T. N. đã đến xem cuộc thí nghiệm một cái tàu thủy nhỏ của ông sáng tạo ra chạy thử trên hồ Hoàn-kiếm. Tàu thủy đó dài chừng một thước tây, thật là một cái tàu kỳ diệu mà tác-giả đã trổ hết tài học chuyên-môn và cách lão luyện của một nhà cầm máy hải-thuyền trở về tạo-thành ra Tàu chạy được là nhờ một cái máy hơi nước nhỏ, máy này làm cũng tỉ mỉ lắm, nằm ngoài chắc ai ai cũng lấy làm thích mà xem cái máy ấy ở trong gian hàng rất lớn của sở máy đ ện tại trường Hội-chợ. Cuộc thí-nghiệm này đã được kết-quả hoàn-toàn lắm, sau chỉ vì thiếu mất một tay lái thì tàu thành ra lạc cuộc (chân thủy-thủ ấy cần một người thạo nghề linh-nguyên giúp cho. . . nhưng tấm thước không quá năm phân tây mới được !. . .)

Ông Baud lại đã vui lòng nhận đến dự cuộc nói chuyện về cái thứ máy hơi nước mà ông Monet sẽ giảng tại hội V. N. T. N. vào khoảng đầu năm sang năm và ông lại nhận làm thí-nghiệm để chỉ dẫn cho rõ ràng nữa Hội V. N. T. N. rất thành-thật cảm-tạ ông Baud là người bạn thân của hội. Ta hi-vọng rằng cuộc thí nghiệm kia khiến cho ha bốn mươi người thiếu-niên dự cuộc sẽ đem lòng khuynh-hướng về đường kỹ-nghệ thì thật là may lắm.

H. V. N. T. N. lai cảo

Vở tuồng « Người biển lận ». — Vở tuồng « Người biển lận » (Avare) của Molière tiên-sinh mà hội Ái-hữu tân-cựu học-sinh Cao-đẳng (12 janvier 1924) hiện nay đã in xong ; một bên Pháp-văn, một bên Việt-văn, dịch giả là M. Nguyễn-văn-Vĩnh.

Bán tại nhà M. Lê-hữu-Phúc, tổng thư-ký Hội, phố hàng Bông, số 56 (Rue du Coton) giá 0 $ 50 một quyển.

Ông bà nào ở các tỉnh muốn mua xin cứ viết thư cho M. Lê-hữu-Phúc và xin đính theo tiền cước.

Hội A. U. I. lai cảo

Ngạch Học-chính. — M. Ng-bá-Bật, giáo-học tập-sự, nguyên học-sinh trường Nam Sư-phạm, được thăng giáo-học hạng tám.

Ngạch Thư-ký. — Ng-v-Tỉnh, thư-ký hạng ba ở Lạng-sơn, nay đề tùy quyền quan Toàn-quyền bổ dụng và bổ đi tòng sự tại tòa Lãnh sự Pháp ở Long-châu, thay M. Bế-Lung lại đổi về Lạng-sơn.

Ngạch Nông-cán. — M. Trần-v-Huệ, có bằng tốt-nghiệp trường Canh-nông Tuyên-quang, nay được bổ Nông-cán tập-sự.

Rạp chớp bóng

CINÉMA - PATHÉ
HANOI

CHƯƠNG-TRÌNH
Từ ngày thứ sáu 14 đến ngày thứ năm 20 Décembre 1923

RENTRONS AU GARAGE
Buồn cười

L'EMPIRE DU DIAMANT
Bi-kịch pha hài-kịch — 5 đoạn rất hay!!! rất vui!!!
Có Léon Mathot và Marcel Levesque đóng trò.

PATHÉ JOURNAL (Thời-sự)

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay, tòa án Trừng-trị xử những việc sau này :

Hành hung. — Ng hữu-Quế, buôn vôi, bị thua hôm 9 octobre 1923 vì chuyện gánh bán hàng cho một người bán hàng tên là Tiếp ở phố Hoàn-long cãi nhau với bạn buôn tên là Vũ-văn-Lan rồi cầm dao đâm phải mặt bị thương và lại lấy mất 28 p. Hỏi người bị kiện k ông nhận lẽ gì cả. Tòa hỏi chứng và nghe lời luật-sư hai bên cãi rồi hoãn lại để nghị án.

Lừa đảo. — Cậu Trần-văn-An là học trò cũ 110 p. của nhà cho, đem gửi cậu Lương-văn-Thái là bạn học gửi hộ. Khi cần tiền đổi, cậu Thái trả được 7 p. còn thì chỉ khất quanh không chịu trả. Cậu An đòi mãi không được, bất-đắc-dĩ phải đi kiện. Đến khi sở Cảm hỏi thì cậu Thái lại khai rằng : cậu An trót tiêu số tiền ấy sợ bố mẹ mắng nên nhờ làm hộ chỉ biên lại nói có gửi tiền lấy chứ không có gửi số tiền ấy bao giờ. Nhưng đến lúc tòa hỏi thì đã thu nhận trót tiêu số tiền ấy, xin lo trả. Hiện đã trả được 25 đồng rồi, mà cậu An cũng đã bằng lòng cho đến rốt 15 p. thì thôi không kiện nữa. Nên Tòa hoãn lại để cho cậu Thái trả nốt rồi mới nghị án.

Ăn cắp và mua đồ ăn cắp. — Tên Ng-v-Tuất ăn cắp của một người đi đường một đôi hoa tai vàng rồi nhờ một người dân bà không biết tên đem bán cho Ng-thị-Nhiều lấy 11 đồng. Thị Nhiều lại bán lại cho Ng-thị-Hai 14 p. 50, sau thị Hai lại đem bán lại cho Ng-thị-Xuân 16 đồng. Hỏi thì tên Tuất khai là bắt được đôi hoa ấy chứ không nhận là ăn cắp, mà những người mua thì đều khai rằng thấy bán hỏi gia thì mua chứ không biết là của ăn cắp. Tòa phạt Ng-v-Tuất, Ng-thị-Hai, Ng-thị Nhiều và Ng-thị-Xuân, mỗi tên 2 tháng tù, nhưng cho những người mua của ăn cắp được hưởng án treo vì trước chưa can án bao giờ và đều đã có tuổi cả rồi.

Đam sóc đâu. — Ng-đức-Ước là lý trưởng làng Cự lễ, huyện Tiên-du gả sóc đâu. Vì có người tố giác, quan huyện sở-tại phải lĩnh cơ và chánh-tổng đến bắt. Những con bạc trông thấy huyện phải đã vào đến sân vội vàng lật đèn vơ tiền ù té chạy. Hiện chỉ bắt được Ng-khoan, Ng-công-Long, Ng-ba-Hải là học trò, Ng-đức-Thứ và Đoàn-đình-Thảo là người buôn bán. Tòa hỏi bèn bị và chứng tá cùng nghe luật-sư bèn bị cãi rồi hoãn lại để nghị án. Ng-khoan có trát đòi mà hôm nay không thấy đến tòa. Việc này phải đưa ra tòa án Trừng-trị Hà-nội xét lá vì trong số con bạc có mấy người ở Hanoi.

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA BẠN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thường tiếp 4) một đồng Bắc-đẩu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa lại bệnh-viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.
Ngoại khoa, bệnh-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 5 đồng một lần
XIN MỘT LẦN CHƠI : Giá 3 $ 50
Phòng khám bệnh tại ĐƯỜNG 61a-1000, 25, — SỐ 24

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Mỹ mỗ neo,
15 chân-kính
Mặt đồ kim
có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2009

SÂN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ hai 17 décembre 1923
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
ANH HÙNG RƠM
(Hát chèo)
Tích thứ hai :
THẮT HIẾN QUYỀN
(Toàn trẻ-con diễn lần thứ nhất)

Tối thứ ba 18 décembre 1923
SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN
Mọi nỗi oan ngay thâu cửu trùng,
Còn e sông sớt điện gian hùng.
Bức tranh nghiêng nước đem dâu lá.
Giấc mộng trên người nỏi chẳng cùng.

祥和裕
YU-WO-TSEONG
VENTE EN GROS
68, Rue des Cantonnais, 68
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 256

Bán-hiệu có bán buôn các thứ sắc nhiễm, hàng tân nhiễm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.
Có bán cả hàng ta. Bác-kỳ nhà thì xuyến, lĩnh, lục, bông, gai, vấn vấn. và hàng Saigon như lĩnh thế, vấn vấn.
Nay mới có thứ sắc nhiễm, tổng thêm, mượn đem về mài mùa rộng khổ. Những hàng này bán buôn tổng tâm, chứ không bán lẻ mà không có mẫu gửi đi các tỉnh. vì hàng còn nguyên không thể cắt đứng.
Quí khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu xin gửi contre remboursement.
Cần-bạch
2010 YU-WO-TSEONG

Thuyên chuyển trong ngạch Công-chính (Ban Hỏa-xa). M. Đinh-v-Hiam, thư-ký hạng sáu, chef gare Sen-hồ sau đổi đi Đồng-giao thay M. Ng-v-Khoa từ dịch, M. Ng-văn-Trung, thư-ký hạng sáu tòng-sự tại Hàm-rồng nay đổi đi Sen-hồ thay M. Đinh-v-Hạn.

M. Ng-xuân-Thấu, thư-ký hạng sáu, tòng-sự tại Phủ-lạng-thương nay đổi đi chef gare Hoàng-mai.

M. Ng-đình-Nhẫn, thư-ký hạng sáu, chef gare Hoàng-mai nay đổi về tòng sự tại Phủ-lạng-thương thay M. Ng-xuân-Thấu.

Ai có mộ để ở đất của chùa Thái bình ? — Ai có mộ để ở đất của chùa Thái bình (Hoàn-long) đã lâu năm nên mau đến mà cất đi, hạn trong ba tháng kể từ ngày 1 tháng 11 tư này trở đi. Nếu hết hạn ấy nhà chùa không cất đi thì nhà chùa sẽ bốc mà quy vào một chỗ cho rộng đất.

Cái nạn hàng ngày. — Chiều hôm 15 hồi 4 giờ 45 có một cái xe cao su số 182 và một cái xe ô-tô của phủ Toàn-quyền ở phía trường Trung-học đi xuống, khi tới chỗ đường xe-hỏa phố cửa Nam thì va phải nhau. Người phu xe ngã ở trong tay xe, bị thương ở bụng dưới và ở chân phải. Đem vào nhà thương buộc thuốc xong đã cho đưa về nhà.

Cũng chiều hôm ấy, hồi 6 giờ 4 có một cái xe cao su hàng trong có bà đầm Tây ngồi và một cái xe sắt trong có một người đàn ông Annam ngồi đi dẫn ngã tư hàng Bông thợ nhuộm và phố cửa Nam thì dụng phải nhau. May không việc gì đến người, chỉ rách mất cái mui xe sắt mà thôi.

Ngày 15 hồi 11 giờ một người con gái là Đàm-thị-Miến quán làng Yên-phụ đang đi ở đường Quan-thánh bị một cái xe đạp của một người cai Tây đụng ngã xây gót chân.

Quan Đốc-tờ Bi-cô-man
Y-khoa tiến-sĩ
Chữa các chứng bệnh đàn bà, đàn bà, con gái; các chứng khí hư, các bệnh nốt thường, sản và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng trẻ trẻ con.
Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Giò, số nhà 23, Hanoi ông nói Đốc.
Quan Đốc-tờ có nhà cho người ở, người ăn đến năm, ai cần lại hỏi.
2062

BÁN HẠ GIÁ
Giá bán lẻ tại Hà-nội
Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. 0. 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. 0. 20
2097

THUẬN-THÀNH
BOTTIER — CHAPELIER
HANOI — 7, Rue des Cuisses, 7 — HANOI
Bán-hiệu mới in xong Catalogue 1924, nhiều kiểu đẹp, xin mời các Quí-khách chiêu-cô.
2096 Chủ-hiệu : NGUYỄN-TIẾN-HÀM kính-mời

VIỆC BẮC-KỲ

HẢI-PHÒNG

Những đường sá trong thành-phố. — *Đường Belgique.* — Con đường này ngày nay đã mở rộng rãi hơn trước nhiều, có đèn điện, có máy nước và cao ráo, sạch sẽ. Bởi sự mở-mang đó nên thành-phố chiếm của các tư-gia ít nhiều đất, thì nay tiểu hội-đồng công-chính đã đem đệ-trình hội-đồng thành-phố (kỳ ngày thứ sáu 7 décembre 1923) những đơn kêu nài về sự thiệt-thòi của các tư-gia để hội-đồng xét mà đền lại tiền.

Nối thêm phố nhà thương ta. — Ngày 19 octobre 1923 quan Đốc-tờ Petit có làm đơn xin phép nối thêm phố Nhà-thương ta (nghĩa là nối từ phố Nhà-thương ta xuống đến đầu Đường-cát-cụt) mà tiền kinh phí thì đoan chịu một nửa, còn một nửa về phần thành-phố. Tiểu hội-đồng công-chính đã xét kỹ về việc ấy, bàn rằng công việc mở mang các đường-sá còn phải tùy theo công-quỹ của thành-phố, nếu công-quỹ của thành-phố được dư-dụ thì những đường sá định mở thêm ở chương-trình cứ tuần tự làm dần, chứ bây giờ không thể vị nể tư-gia nào mà khởi công được. Hội-đồng công nhận lẽ đó và chỉnh hợp ý quan Đốc lý, vì trước đây ngài cũng đã dự thảo một chương-trình như thế.

Nối thêm phố l'Agent Guinet. — Tiểu hội-đồng công-chính bàn rằng việc nối thêm phố l'Agent Guinet không thể khởi công trước khi điều-đình thỏa-thuận với các gia-chủ có đất bị thành-phố cắm lấn vào.

Nạn xe máy. Mme Nguyễn-an Diệp trình sở Cảm rằng sáng ngày chủ-nhật đi xe nhà đến phố Lao-kay thì bị chiếc ô-tô của một bà đầm va vào. Chiếc ô-tô vẫn thẳng đường chạy mất chứ không dừng lại. May không việc gì đến người, còn chiếc xe tay của bà bị cong hẳn bánh bên tay phải.

Lại hồi 18 giờ rưỡi, ở đường Chavassieux chỗ gần nhà Hát-lớn, M. Ng-Kinh phố Đường-cát số 144, ngồi xe nhà ở sở về chẳng bị chiếc mô tô side-car của M. Maurice Tôn va phải. Xe của M. Tôn không việc gì; còn xe nhà của M. Kinh vênh cả hai bánh và gãy mất một cái gọng mui.

Một sự rủi ro. Hồi 2 giờ trưa ngày thứ sáu ở tàu « Si-kiang » có một người phu tên là Hồ-văn-Chung, 18 tuổi, ngụ tại làng Lạc-viên, bị thương ở mặt vì làm việc vô ý để cái « ngáo » buộc đầu giấy nện chục hàng dập phải. Người ấy đòi về nhà buộc thuốc, chứ không chịu đi nhà thương.

Cái tệ vứt xác trẻ con. Vừa rồi người ta thấy cái xác một đứa con gái chừng được tám tháng vứt ở đám đất hoang đầu nhà thương ta. Đứa bé không có thương tích gì khả nghi, nên đã cho đưa đi chôn.

Mất thiếng và thuyền. Ông chủ nhà nấu nước đá có đơn trình rằng đêm 13 rạng ngày 14 décembre, một chiếc thiệng số 1620 H. có dấu hiệu V. L. neo buộc ở sông Tam-bạc ngay ở dãng sau nhà máy, tự nhiên thấy mất.

M. Nguyễn-văn-Cát, thầu khoán nhà ở đường Chavassieux số 100, có đơn kiện nhà vận-tải ở Kiến-an tên Ng-văn-Hiệu, đã lường mất một chiếc thuyền đáng giá ba trăm bạc.

Lòng thực thà của một cô bé. — Cô Ngô-thị-Hòa 11 tuổi, nhà ở số 33 phố Commerce, bắt được một cái nhẫn hình như bằng vàng ở phố Khách thì đã đem nộp sở Cẩm.

Tấm lòng thực-thà của cô tưởng cũng đáng khen.

SƠN-TÂY

Nạn ô-tô. Hồi 9 giờ sáng hôm 14 décembre cái xe ô-tô số T 774 của sở binh Hanoi, do một người lính Tây cầm lái, ở Hanoi lên chùa Thông, khi đến đầu làng Ái-mộ thì đè phải một bà già đi bán là tre, tên là Nguyễn-thị-Chương, người làng Phù-sa (Sơn-tây), bị thương nặng: đầu, mặt sây sát cả ra, còn người thì thâm tím nhiều nơi. Người đàn bà này đã đem đi nhà thương Sơn-tây để chữa, không biết có sống được không.

LẠNG SƠN

Một cái án-mạng. — Sáng hôm qua, ở Cao-bằng có giải về hai người lính khố đỏ đóng ở Sóc-giang can về việc đánh chết một người Thổ. Nguyên hai người lính này nhân khi rượu say rồi chàng mang gươm một người con gái có chồng, nhưng người con gái kia không chịu, sinh ra đánh nhau. Khi người chồng ở trong nhà chạy ra phân trái phải thì liền bị hai chú lính đánh vào chỗ phạm chết ngay lập tức; hai người lính này cũng là người Thổ cả, nay quan trên đã cho giải về đây để rồi đem về xử tại tòa án binh Hanoi.

VIỆC KINH-ĐÔ

Sự chỉnh đốn việc cai-trị ở các miền Man-dân ở Thượng-du Trung-kỳ. (tiếp theo). — *Về cái vấn-đề kinh-tế.* — Cái vấn-đề kinh tế của dân Mọi có ảnh hưởng, có liên-lạc với vấn-đề chính-trị không?

Người ta nói rằng dân Mọi hay thay đổi chỗ ở, rày đây mai đó không thường. Câu chuyện ấy, cũng có phần đích thực; song sự ấy vốn xuất ư bất đắc dĩ của nó, cũng vì kế sanh hoạt cho không phải tự nhiên mà đổi đời nơi ăn chỗ ở như người Bohémiens đi phiêu linh cả thế giới đâu.

Làm cho Mọi có chỗ ở chắc chắn phải thế nào? Phàm chỗ nào mà đất để làm thành ruộng, tiện cách tát nước thì dân Mọi ở đó ngay, an cư lạc nghiệp, chớ không đi đâu nữa. — Mọi làm rẫy thì đốt núi, mà muốn cho nó khỏi đốt núi thì mình phải dạo hỏi cho có nước, vét mương trở lạch cho những hồ dưới chưa nữa để thành ruộng thì chúng nó làm ruộng hơn làm rẫy thì cái hại đốt núi khỏi sinh ra.

Sự dời chỗ ở của chúng nó tuy có di dịch, nhưng cũng không xa khỏi ngoài mán cửa nó hoặc mười tầm hai mươi năm lại đã thấy chúng nó trở về nơi cũ. Nay nếu nhờ chúng ta kinh doanh cho có đất có ruộng làm ăn, thì tội gì mà chúng nó còn phải thiên cư đi nơi khác nữa. Vậy các ngài nên khuyến bảo dân ấy, về cho nó trồng cây cối sanh ba đẳng vật, lập những vườn được quanh nhà nó, đem những cây dao, cây lẻ, cây chánh, cây mận mọc hoang ở trên rừng về mà trồng trọt vun bón phân tro thì sẽ tá mận lắm. Sự ấy đã có thí-nghiệm và có kết quả thành tựu rồi.

Cái vấn-đề muối. Tuy rằng người Mọi không cần đồ gì lắm, song có một vật họ không bỏ được, vật ấy có can-hệ với sự sinh hoạt của họ. Ấy là muối để ăn, mà sự đổi chác của muối là rất trọng cho dân Mọi lắm.

Trong sự buôn bán với Man dân, là cốt lấy muối làm đầu. Xưa nay chỉ có đổi chác mà thôi. Chỉ có bọn Man-dân ở các miền thấp có dùng tiền bạc mà mua thôi. Vậy thì có lẽ cái vấn-đề thương-mại mà ta nói chữ đây là quan trọng hơn hết, và có lẽ có cái vấn-đề ấy lại sẽ là cái cội rễ của vấn đề khác. Vì có lẽ bởi sự buôn bán với người lân bang mà làm cho dân Mọi sinh ra lòng phân đối sự chinh-trị với ta chăng?

Xưa nay sự đổi Mọi ấy làm thế nào? — Xưa nay thì có bọn buôn-mọi lái-mọi xưa của chính-phủ Annam, Cao-miên và Ai-lao đặt ra để dùng mưu xâm phạm, như là người Lào người Mèn khi thì buôn, khi lại thừa cơ mà dắt trộm voi; người Annam khi thì đổi chác rồi nhân đó mà xâm phạm dân Mọi. Người nào buôn bán với Mọi cũng không có lòng thực tha, đã vơ vét hết của họ, lại làm cho sinh ra thù oán. Tuy biết mà phải khoan hòa không dung cũng như dung, vì để chúng nó thì Mọi mới có vật thực cho đỡ đói, mà bọn ấy đã quen thuộc sự giao thiệp với Mọi. — Ấy đó là cái bệnh, căn của một bệnh dịch rất độc của dân Mọi, ghê gớm thay, xưa nay tuy hễ là bệnh nhưng phải cần có bệnh vì chưa có thể trừ được. Nay đã có thể trừ k ử thì nên mau mau kiếm thuốc mà trừ cho tiệt độc.

Muốn trừ thì phải dùng hai phương thuốc này :

Một là lựa những nơi có lắm người lui tới mà lập chợ có quan Tây xem sóc điều đình mà trừ cho khỏi gian dối, và sắp đặt cho có thứ tự; những chợ ấy khi đã lập ra thì ta phải chở muối đến đó ngay.

Hai là buộc mấy người buôn Mọi phải có thẻ căn cước để cho dễ đò xét.

Muốn cho dân Mọi mau hóa thì phải làm cho xứ họ sinh lợi, cho dân có được phồn sung sướng hơn; mà nhất là chớ làm cho trở ngại và giảm khuyết cái chân-tánh tự nhiên của họ.

(Xem trang thứ tư).

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có tặng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không đặt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Rượu bổ-đào:
• TONIQUE TONKINOIS •
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bệnh tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc về những bệnh lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, năm-hiệu Khải-định thứ ba, thọ Mệ-cốc phụng lời chỉnh phê rằng :

Chiếu nay đại được phàng cấn MONTÈS qui đang, có chế nên nhật thời rượu bổ đề tăng ngự dụng qua cải hai, đáng năm gia thưởng, trước lục phê thị gửi cho qui được phòng chẩn-hàng để lỗ thanh-giá.

Khâm thử.

• Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bán-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

• Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiên-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

số 12

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ như ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng văn tài-nữ » lấp lấu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dam hỗn-hào xấc-láo thì được phép đá-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

HỒI THỨ IV

Lại nói chuyện Lễ-bộ-quan tuân lời chỉ-dụ, dự thảo một cái chương-trình để cho bọn *Chu-công-mộng* đến thi tài với *Sơn-đại*, rồi để đáng nay-lắm, xin thiên-tử phê-chuẩn. Chương-trình như sau này :

1. — Khảo-kỳ : định đến ngày 3 tháng 7 này là ngày lập-thu thì mở cuộc khảo-thí;

2. — Thời-khắc : giờ *thìn* thì họp cả ở *Ngọc-xích-lâu*; giờ *tị* thì khảo bút pháp; giờ *ngọ* thì khảo ca-từ; giờ *mùi* thì khảo thơ; giờ *thân* thì khảo văn; giờ *dậu* thì khảo về cổ-tích. Chưa hết giờ đã làm xong là *ưu*, mà quá giờ không xong thì là *liệt*;

3. — Khảo bút pháp thì phải viết đủ 4 lối *chân, thảo, triện, lệ*

4. — Khảo ca-từ thì làm một bài thời-khúc;

5. — Khảo thơ thì làm một bài ngũ-ngôn cận-thể;

6 — Khảo văn thì làm một bài hoặc luận, hoặc phú;

7. — Khảo về cổ-tích thì trả lời mấy câu hỏi trong sử-ký, không dài không ngắn, liệu cho kịp thời giờ;

8. — Xuất-đề : Khi ra đầu bài thì các quan Hàn-lâm họp cả ở *Văn-hoa-điện*, làm-thời phụng nghĩ, rồi độ trình ngự phê, bấy giờ sẽ cho phi-ngựa đưa đến;

9. Khi làm văn xong, lại phi ngựa đệ trình ngự lãm, rồi mới phát đến để-mục thứ hai, để giữ cho khỏi cái tệ tiu-truyền đầu bài;

10. — Việc giám-khảo thì ủy cho một viên Tư-lễ thái-giám. Cả *Đậu-quốc-nhất* và *Sơn-hiền-nhân* cũng hội đồng cũ sát, để về sau không còn nói gì được nữa;

11. — Khi khảo-thí xong, trừ cho *Sơn-đại* là một đứa con gái nhỏ tuổi được miễn không kể, còn mọi người đều phải đến *triều-bái ở Văn-hoa-điện* để nghe thánh-chỉ phán định ưu liệt công tội, khỏi đến nỗi truyền báo sai lầm.

Thiên-tử xem xong, phê-chuẩn rồi cho thi-hành. *Chu-công-mộng* vâng lời chỉ dạ liền sai người mời *Ha-chi-trung, Bốc-kỳ-thọ g, Tông-lin, Mục-lễ* và *Nhan-qui* đến họp cả ở nhà riêng *Đậu-quốc-nhất* để càng nhau thương nghị.

Chu-công-mộng nói :

— Tôi nghe nói *Sơn-đại* trong khi vào bệ kiến, cầm bút viết ngay bài « *Thiên-tử-hữu-đạo* », lời lẽ cổ-nhã xuất-sắc bởi vậy thiên-tử có ý biệt-đãi, chứ không phải như những kẻ hư-danh tầm-thường đâu. Các ngài chớ nên coi thường vậy.

Đậu-quốc-nhất nói :

— Sao *Chu* tiên-sinh lại nói như thế! Vô-luận rằng hư-danh, dầu chân-tài thực học nữa thì một đứa con gái mới lên 10 tuổi, phỏng đã xem được bao nhiêu sách-vở, có lẽ nào lại thắng nổi các bậc lão-thành tiên-sinh. Tôi chắc một kỳ khảo-thí này, nàng sẽ phải cam thất bại. *Chu* tiên-sinh cứ ở Tiên-sinh còn lo ngại điều gì ma nói câu ấy !

Lông-tin nói :

— Giả sử nàng về cổ-tích, văn sinh này học thiển tài sơ, không dám nói khoe, nhưng nếu chỉ làm một bài thơ ngũ-ngôn lăng-nhăng thì tôi dây, đã từng đi khắp thiên-hạ, phàm các bậc thi-xã danh-công, từ dân tục-ngạn, đều để lãnh-giáo qua. Dẫu rằng ban-văn đối-hương, cũng chưa bao giờ kém ai, có lẽ nào ngày nay lại chịu thua một đứa tiểu-nữ. Tôi dây là một kẻ sơn-nhân, chẳng nói làm chi, chứ như các ngài đều là bậc kim-mã danh-khanh, ngọc-đường học-sĩ, tôi thiết-tưởng bất-tất phải đợi đến khi dựng cờ mới trông trong cuộc văn-chiến, mà đứa tiểu-nữ kia nghe tiếng các ngài, cũng đã phải hồn xiêu phách lạc vậy

Mọi người đều cùng nhau cả cười mà rằng :

— *Tông* tiên-sinh nói câu ấy, thật có lý lắm !

Đậu-quốc-nhất nói :

— Chỉ có một việc này đáng lo!

Mọi người đều hỏi :

Việc gì ?

Đậu-quốc-nhất nói :

— Chỉ lo vấn người đứa vào được mà thôi ! Dẫu rằng có người cũ-sát, nhưng bấy giờ tất cả chúng ta đây đều phải chú ý xem xét mới xong. Lại trong khi khảo-thí, hoặc có điều gì khó khăn, ta phải giúp đỡ lẫn nhau, mới khỏi thất-lợi.

Mọi người đều nói :

— Điều ấy tất đã hẳn !

Thương-nghị đâu đấy, rồi ai nấy lui về. Đến ngày 8 tháng 7, *Sơn-hiền-nhân* đã sửa soạn bày một chiếc long-án ở trên *Ngọc xích-lâu*, dưới cái biển ngự-thư « *Hoàng-văn tài-nữ* », chính giữa đặt 6 chiếc quay mặt về phương tây là ghế của bọn *Chu-công-mộng*, cả thảy 6 người; phía hữu đặt một ghế quay mặt về hướng đông là ghế của nàng *Sơn-đại*. Ghế nào chúng có nghiên bút bày ở trước mặt, trông rất nghiêm-chỉnh.

Sơn hiền - nhân ngồi đợi sẵn tại phòng sách, trước khi giờ thìn, đã thấy viên Tư-lễ thái-giám là *Triệu-công* đến, *Sơn-hiền-nhân* đứng dậy mời vào. *Triệu-công* vừa ngồi thì đã thấy các quan dự cuộc thi đều lục-tục đến cả.

Sơn-hiền-nhân mời uống trà xong, liền nói :

— Tiện-nữ gọi là biết giảm ba chữ không ngờ thánh-ân quá chọn nàng trong thường, có lẽ-hại đến quốc-thể, nay *Đậu* tiên-sinh dâng sớ tham hặc để cải-chỉnh lại, thật là phải lắm. Nhưng lượng trên lại muốn vạch rõ cái lội gia-mưu của tiện-nữ, sắc cho lịệt vị tiên-sinh tới đây, chúng tôi lấy làm e sợ thái-quá, vì một đứa con gái mệng còn hơi sữa mà dám cùng các bậc Hàn-uyên danh-khanh chọi tài đua trí lui cái tội tiết-mạn biết là dường nào !

Chu-công-mộng nói :

— Lệnh-ái là một bậc tiên-tài, kẻ hữu-nhe này vốn không nên dường-đột, nhưng vì *Đậu* tiên-sinh tiến-cử, lại mông thánh-thượng phê chuẩn, cho nên bất-đắc-dĩ phải ứng-chiếu mà tới đây, trong lòng cũng lấy làm hổ thẹn không yên vậy.

Đậu-quốc-nhất bấy giờ muốn khiêm tốn không được, mà muốn tranh-luận cũng không được, chỉ bẽm bẽm mặt mày, không nói câu gì.

Viên Tư-lễ thái-giám là *Triệu-công* cười mà nói rằng :

Liệt vị tiên-sinh bây giờ không nên khiêm-tốn, mà cũng không nên nói giọng mỉa mai, đã phụng thánh-chỉ lời đây, chỉ nên mau mau khảo-thí văn-thơ là phải.

Các quan đều nói :

— Ngài dạy rất phải !

Nói xong, ai nấy đều đứng dậy cả. *Sơn-hiền-nhân* mời vào *Ngọc xích-lâu*. Khi các quan trèo lên trên lầu, lòng thấy chính giữa có treo một bức biển hoành ngự thư 4 chữ « *Hoàng-văn tài-nữ* », dưới bày long-án, chấm đèn đốt hương, và hai bên bày các ghế ngồi, nghiêm trang lộ-bịch.

(Còn nữa)

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Kẻ cắp nhân nghĩa. — Mới đây, một viên thư Ký ở sở Kia có nhận được ở sở Bưu-chính một gói bằng sắc và các giấy má vật mà không biết ai gởi cho; số là khi ông ấy nghỉ phép qua chơi Hanoi có mất cắp một cái ví da có một trăm bạc cùng bằng sắc và các giấy má, khi về đến nhà đương lo khai báo thì thột nhiên nhận đủ cả, chỉ mất tiền là không, thật là một điều không ai ngờ đến, tuy số tiền kia không hoàn cố chủ, nhưng ai cũng nói là kẻ cắp hãy còn nhân nghĩa.

BÁN ĐỒN-ĐIỀN

Một cái đồn-điền rộng 650 mẫu tây muốn bán.

Hỏi tại số 54, Phố Strasbourg, Haiphong. 3725

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU (hiệu đầu nai)

Phần nhiều người chết vì bệnh thương-hàn và bệnh ho lao, thực hai bệnh ấy đáng ghê sợ, vì làm cho hao mòn nội giống của chúng ta; ấy là bệnh hao mòn vậy. Bệnh ấy người ta thường không đề phòng mấy, khi mới phát cũng không lấy gì làm nặng, sau dần dần nó làm cho yếu các phủ-tạng và làm cho gầy hoài cả chân, tay đi nữa. Nếu khi có bệnh tự khí nào xảy ra thì người khỏe còn có thể chống lại được, chớ người đã bị bệnh hao mòn này rồi, là mất phách.

Vậy thì nên dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Dù gì bước này thì da mặt xanh, sức lực ăn kém, công việc lại muốn ăn ăn như thường, ăn uống dễ tiêu, khỏe mạnh lạ lùng.

Chỉ độ 4 hộp *Dragées Rabuteau*, thì sẽ tẩy sạch sự bệnh hao mòn nữa.

Ở các hàng bào chế to đều có bán.

2056

LỆ BỐI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quản gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản quản cả giấy quấn báo, chứa lại thế nào thì biếu rõ rằng vẫn đấy, và gửi theo hai hào (0$20) bằng tem cũng được, để chi tiền giấy quấn khác.

Hễ ai không gửi tiền theo thì cứ để nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

Nhà Bán-đồ « TĂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

rượu này nồng đà mát mẻ và mát khan tiếng.

Sớm chậm một ngày rất có quan-hệ

Có bệnh nên chữa ngay, chớ trì-hoãn. Cái sức khỏe người ta lại quan-hệ hơn các việc khác, chớ nên nói : Sớm chậm một ngày không quan-hệ gì.

Làm lụng, nghỉ ngơi, hoặc có việc gì quá sức mà mệt-nhọc, yếu-ớt người đi, thì nên biết rằng trong mình yếu-ớt như thế, chẳng bao lâu mà hóa ra bệnh huyết suy, gân yếu, thần thể luy-nhược, và các bệnh ấy lại sinh ra lắm chứng khác nữa.

Chớ nên trì-hoãn không dùng thuốc Pilules Pink. Biết đâu sớm được mấy ngày lại không đỡ được biết bao là nỗi khổ-thống.

Pilules Pink làm cho chóng phục sức, vì Pilules Pink làm cho chân huyết giàu hơn, trong hơn, có sức hơn, làm cho bộ thần-kinh khỏe hơn, làm cho các cơ-thể làm việc mạnh hơn.

Chớ nên tưởng-lự. Thuốc PILULES PINK.

Dùng sớm chậm một ngày rất là quan-hệ.

Bán tại tất cả các hiệu Bào-chế.

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-đào hiệu LƯƠNG-THÔNG-HING.
Hai mươi năm lẻ, tiếng lừng gần xa.
Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà,
Kim cương bảo thạch càng là chẩn-châu,
Của sang vật lạ thiếu đâu,
Kiểu làm lại sẵn thợ Tây thợ Nam.
Hồng kông thêm thợ Tàu sang,
Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng.

LƯƠNG-THÔNG-HING.
Bijoutier,
41, Rue de la Soie, 41
HANOI

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

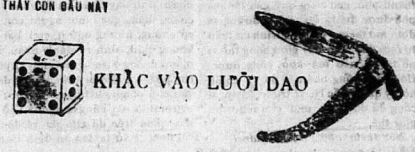
Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền** và **rất quí** để trị các chứng bệnh như : **kém ăn ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe**, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

CÔ THẤY CON DẤU NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

PACHOD Frères & Cie LYON

2056

HÀNG MỚI VỀ

Enveloppes và chambres à air xe tay
Vải xanh lợp mui thật tốt khổ rộng 1m20 giá 2$20 một thước
Chục xe, vòng bánh, nan hoa, vân vân.
Các hiệu xe nên mua ngay được giá hạ

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS
• POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS
7, Boulevard Bobillot, Hanoi

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Tổng-cục số 110, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Cả tháng ngâm nước đá sẵn
Đóng chai lớn
Đóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU :
Ở tỉnh Haiphong là ông Denis Frères
Ở tỉnh Yunnan là ông Hock Guine-Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Hàng rất ngon và giá hạ hơn cả.
Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thư đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110. 2066

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI

SUỐT THÁNG CHẠP TÂY CÓ BÁN CÁC THỨ SAU NÀY :

Hạng mứt tốt nhất kiểu Đại-pháp chế.
Hạng kẹo chocolat, kẹo, mứt nhân hạnh-đào.
Các thứ mứt mèn.
Các thứ mứt có nhân.
Các thứ mứt quả chế như men thủy tinh lóng lánh.

HIỆU Hâu-tước Sevigné.
Hâu-tước Louis-Jacquin
Mứt « Chien qui saute »
Mứt « Générale du Centre »

TÉLÉPHONE N° 126

Kẹo chưng sáo ngâm nước đá giá nửa cân là : 17 fr. 00
Ngày nào cũng có kẹo ngâm nước đá bán

Rượu nho Mousseux carte blanche « Audré Galleis » một chai. 7 fr. 00
Một hòm 12 chai 78 00
Rượu champagne « Léon Chandon Cuvée Royale » một chai. 18 00
Một hòm 12 chai 174 00

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật sáng và nhánh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đến đi làm quà mấy đám cưới thì rất qui, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi : **Hiệu NAM-THỊNH**
Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị tinh hảo không có pha chế nhiều môn
Mỗi hoàn 0,50 cs. (nồng từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẠT-LÉO VÀ GÂN-CỐT
THUỐC PHÁP Trữ tại : 6, Rue de Pot-de-la-Huile, PARIS Ở PHÁP QUỐC LẠM
Cũng có bán tại : Hanoi, 54, CHASSAGNE, Pharm. Haiphong, L. BOURGUIGNON, Pharm, và các hiệu bào chế khác.

防海內河
茶名子獅泰金號正

Bản-hiệu đã lập năm chuyên môn bán các thứ chè tầu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là **KIM-THÁI** số nhà **140**, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, đã được nhiều quý-khách ngợi khen chè của bản-hiệu thật là hảo hạng, nồng rất thơm, vì bản hiệu được nhiều quý-khách có lòng tin đến mua nhiều cho.

Vậy bản-hiệu mở thêm một hiệu tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3, để tiện cho Quý-khách lại mua, và nhân buổi đầu bán ở Hanoi, bản-hiệu có tặng thêm trong một tháng kể từ ngày 19 tháng 10 ta, các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thơ đến hiệu mua từ 1 gói 2 lạng trở lên thì bản-hiệu xin tặng riêng một gói chè rất quí ở bản-hiệu để đa tạ các ngài đã có lòng nhiệt-thành với bản-hiệu, sau này xin quý-khách có mua chè, nên nhận kỹ các hiệu chè của bản-hiệu như sau này :

KIM-THÁI hiệu sư-tử ; CÔNG-THÁI hiệu kỳ-lân và LÂM-MẬU, tam-hỷ, ngũ-phúc, tam-nguyên.

Xin nhận cho kỹ, kẻo mua lầm chè hiệu khác thì sẽ sai như lời bản-hiệu đã nói ở trên, các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI
Haiphong, phố Khách, số 140 — Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

代行年本
理發貨號
貴街真鋪
鑒第價在
光三室海
顧號謹防
請仗近華
認利驗人
有便名街
鋪獲今臺
子啟再百
唯揀擇四
茶貴夫十
爲各店號
記準在開
香河頓
有內多

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngót 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chữ nhà máy giêm Hanoi, giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Chuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sót. Chiếu-đại thỏa khẩ-đáng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LUONG-VO-SUNE
Chủ-hiệu Bóng-xương-Long
Đại cơ-khí-xưởng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bồ, N° 65.

LAXO SODYL

Một thứ hạt gặp chất muối của loài quả thì xủi bọt lên.
Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.
Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.
Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trệ, nhọt lở, vân vân.
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại :

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE
59, phố Paul-Bert, Hanoi

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酶補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, tài uống một cốc con
每晚早各服每各服沒喊醒欲睡精

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
2080 31, phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) Hanoi

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)